

PRIORITEITEN VAN HET LUXEMBURGSE VOORZITTERSCHAP

In 2022 zal het Groothertogdom Luxemburg voor de vierde keer sinds de inwerkingtreding van het nieuwe Benelux-Verdrag in 2012 het voorzitterschap van het Comité van Ministers van de Benelux Unie bekleden. Dat jaar is het tien jaar geleden dat deze samenwerking, die een voorbeeldfunctie heeft in Europa en haar rol als proeftuin, model en kweekvijver voor de Europese integratie ten volle blijft spelen, werd vernieuwd en verdiept.

Door middel van prioritaire acties en projecten zal het Groothertogdom Luxemburg de waarden waarvoor het staat - betrouwbaarheid, daadkracht en openheid - opnieuw uitdragen in het gemeenschappelijk belang van de Benelux en de Europese Unie, zijn burgers en zijn bedrijven.

Drie horizontale prioriteiten zullen het Luxemburgse voorzitterschap kenmerken:

VERSTERKT UIT DE PANDEMIE KOMEN

WERKEN AAN EEN GROENE, VEILIGE EN COMPETITIEVE BENELUX

BEVORDEREN VAN SYNERGIEËN MET AANGRENZENDE REGIO'S

De werkzaamheden van de Benelux blijven complementair aan die van de Europese Unie, waarmee de uitwisselingen verder zullen worden geïntensiveerd. Naast de uitvoering van zijn prioriteiten in overeenstemming met het jaarplan, en met de steun van het Secretariaat-Generaal, zal het Luxemburgse voorzitterschap zich ook inzetten voor een nauwe samenwerking op intergouvernementeel niveau, met name via het innemen van gezamenlijke Benelux-standpunten in de Raad van de Europese Unie en het voortzetten van de uitwisselingen met andere landen en groepen van landen.

VERSTERKT UIT DE PANDEMIE KOMEN

De gevolgen van de coronacrisis laten zich nog steeds voelen op gezondheids-, sociaal en maatschappelijk vlak, ook in grensoverschrijdende zin. Alle samenwerkingsterreinen zijn rechtstreeks of onrechtstreeks door de pandemie getroffen. Er moet dus een horizontale denkoefening worden gehouden over de lessen die uit de ervaring met deze pandemie kunnen worden getrokken en die als leidraad zullen dienen voor alle overlegfora en thematische werkgroepen van de Benelux.

Het overleg binnen de Benelux over de verschillende aspecten van de pandemie zal worden voortgezet, zowel wat betreft de samenwerking tussen de gezondheidsautoriteiten als wat betreft crisisbeheersing en de effecten op de grensoverschrijdende stromen. Het Luxemburgse voorzitterschap zal het delen op Benelux-niveau aanmoedigen van de conclusies van de lessons learned-oefeningen die in de lidstaten van de Benelux en de aangrenzende regio's en landen plaatsvinden teneinde bij te dragen aan de besprekingen over dit onderwerp in andere internationale fora, met name die van de Europese Unie.

Met de medewerking van het Secretariaat-Generaal zal regelmatig een vergelijkend overzicht worden opgesteld van de algemene situatie in de drie lidstaten en de aangrenzende regio's, zowel wat betreft de gegevens over de pandemie als de gezondheidsmaatregelen die worden genomen om deze het hoofd te bieden.

De coronacrisis heeft laten zien welke voordelen een beter gebruik en uitwisseling van digitale gegevens in de gezondheidssector kunnen opleveren, rekening houdend met de bescherming van persoonsgegevens, bijvoorbeeld bij de vaccinatie van de bevolking en bij grensoverschrijdende contact tracing. Het Luxemburgse voorzitterschap zal nagaan hoe op dit gebied vooruitgang kan worden geboekt op Benelux-niveau. Ook zal worden verkend hoe de verschillende gezondheidsmaatregelen die in de Benelux zijn genomen om het virus te bestrijden, beter met elkaar kunnen worden vergeleken, zodat kan worden bepaald welk soort maatregelen de meest overtuigende resultaten kan opleveren.

Het Luxemburgse voorzitterschap zal bijzondere aandacht hebben voor de specifieke problemen van grensoverschrijdende woongebieden in het kader van een pandemie. Overeenkomstig de doelstelling van de Benelux-werkzaamheden om de grensoverschrijdende samenwerking te versterken en te intensiveren en een proeftuin voor Europa te zijn, zal een gedachtewisseling op gang worden gebracht over de specifieke behoeften van grensoverschrijdende gemeenschappen, de noodzaak om hun specifieke kenmerken beter te integreren in de besluitvormingsprocessen - zowel op nationaal als op Europees niveau - en de mechanismen die nodig zijn om zich tegen toekomstige crises te wapenen.

Gelet op de trends die zich in heel Europa aftekenen om het vrij verkeer op de helling te zetten door de invoering van directe en indirecte beperkingen aan de grenzen in het kader van de coronapandemie, zal het Luxemburgse voorzitterschap het overleg op alle niveaus binnen de Benelux blijven bevorderen, zodat de regio zich kan blijven positioneren als een model van vrij verkeer binnen de EU. Het is de bedoeling het vrij verkeer en de 'Schengen-geest' onverkort in stand te houden, zowel op het grondgebied van de Benelux als aan de grenzen met de naburige regio's, en zulks als waarde, als recht van de burger en als fundamenteel acquis van zowel de Benelux als de EU.

WERKEN AAN EEN GROENE, VEILIGE EN COMPETITIEVE BENELUX

Door de overstromingen die plaatsvonden in de Benelux en zijn buurlanden wordt voorts onderstreept dat het vraagstuk van de klimaatverandering centraal moet blijven staan in onze samenwerking. Wij moeten aan de toekomstige generaties denken en hen bij onze overwegingen betrekken.

In het kader van de Green Deal en het “Fit for 55”-maatregelenpakket heeft de EU bindende doelstellingen vastgesteld om **uiterlijk in 2050 klimaatneutraal** te zijn. Met name in het kader van de Pentalaterale Energiesamenwerking (ontwikkelen van een gemeenschappelijke visie tot 2050), de Noordzee Energiesamenwerking (NSEC onder leiders voorzitterschap in 2022) en het Benelux Energie Expertise Netwerk zal het Luxemburgse voorzitterschap de Benelux-landen aanmoedigen hun inspanningen voort te zetten om hernieuwbare energiebronnen, de energietransitie, de grensoverschrijdende bevoorradingszekerheid en de uitrol van infrastructuur voor alternatieve brandstoffen (bijv. analyse van de uitrol van een grensoverschrijdende waterstofinfrastructuur) te bevorderen. Onder Luxemburgs voorzitterschap zal in Luxemburg een conferentie over het thema energietransitie worden georganiseerd, met als doel een uitwisseling van goede praktijken tussen de Benelux-landen en de Baltische staten tot stand te brengen. Doel is ook het klimaatadaptatiebeleid en de daartoe benodigde middelen te versterken. In die zin en in het verlengde van COP26 zal de versterking van het Klimaatplatform worden bevorderd door middel van activiteiten om de klimaatsamenwerking te stimuleren en in concrete acties om te zetten. Tegelijkertijd moet een grondige herziening worden uitgevoerd van innovatieve en omvattende duurzame financieringsoplossingen die ecologische, sociale en economische meerwaarde opleveren en bijdragen tot gezonde landschappen, klimaatmitigatie en klimaatadaptatie en lokale economische ontwikkeling, als aanvulling op de acties die in dit verband reeds op Europees en internationaal niveau zijn ondernomen.

Ook natuurbehoud is voor het Luxemburgse voorzitterschap een centraal aandachtspunt. In dit verband zijn de ontwikkeling van duurzame landbouw en de bevordering van biodiversiteit wegen die moeten worden verkend. Het Luxemburgse voorzitterschap zal de oprichting van een overleggroep over voedselveiligheid aanmoedigen en zal werken aan het opzetten van een bewustmakingscampagne rond de verkoop van producten op internet. Het zal een discussie op gang brengen over het concept «natuur als rechtspersoon». Op het gebied van gezondheid zal een conferentie worden georganiseerd over het verband tussen volksgezondheid en luchtkwaliteit.

Het Luxemburgse voorzitterschap wil ook **de evolutie van de Benelux naar een duurzame economische regio, gebaseerd op de beginselen van de circulaire economie**, versnellen door resoluut in te zetten op de ontwikkeling en de inzet van groene en digitale technologieën. De Benelux zal blijven werken aan het verbeteren van de digitale infrastructuur om de ontwikkeling van concrete grensoverschrijdende projecten mogelijk te maken. Het gaat onder meer om de totstandbrenging van een «Benelux digital twin» van de infrastructuur, elektronische facturering (Richtlijn 2014/55/EU) en de ononderbroken overdracht van het 5G-signaal aan de grens.

Een duurzame Benelux interne markt betekent dat **grensoverschrijdende belemmeringen voor mobiliteit en handel moeten worden opgeheven**. Duurzame mobiliteit van zowel personen als goederen, door de digitalisering van vervoer en logistiek te bevorderen, moet centraal blijven staan bij de werkzaamheden van de Benelux. In het verlengde van de acties die de Benelux op Europees niveau heeft ondernomen, zal bijzondere aandacht worden besteed aan het vraagstuk van de territoriale leveringsbeperkingen teneinde de moeilijkheden voor burgers en bedrijven om toegang te krijgen tot de toeleveringsnetwerken van hun keuze binnen de Europese Unie te beperken of zelfs op te heffen. De Benelux zal de Europese Commissie blijven aansporen om de negatieve gevolgen van territoriale leveringsbeperkingen in de detailhandel te verhelpen.

Tot slot pleit het Luxemburgse voorzitterschap voor **grenzeloze veiligheid binnen de Benelux** en verbindt het zich ertoe **de nauwe samenwerking op het gebied van grensoverschrijdende politieke samenwerking voort te zetten en te verdiepen**. De mogelijkheden voor operationele samenwerking moeten ten volle worden benut en de verschillende overeenkomsten en uitvoeringsafspraken moeten concreet worden uitgewerkt om een doeltreffende uitvoering van het Benelux-Politieverdrag te waarborgen. De inspanningen ter versterking van de samenwerking tussen de Benelux-landen en Frankrijk in de strijd tegen de georganiseerde internationale drugshandel en de distributienetwerken van drugs zullen worden voortgezet.

Het rampzalige noodweer dat ons allen in 2021 heeft getroffen, toont eens te meer aan dat er dringend behoefte is aan meer, efficiëntere en meer zichtbare **grensoverschrijdende samenwerking**, waarbij onze krachten worden gebundeld. Wij moeten lering trekken uit deze zware crises om samen beter het hoofd te kunnen bieden aan mogelijke toekomstige uitdagingen en crises.

Wat betreft crisisbeheersing zullen specifieke workshops en thematische bijeenkomsten ons in staat stellen lering te trekken uit zowel de pandemie als het noodweer, met als doel dergelijke rampen in de toekomst samen beter te beheersen. De dialoog tussen de crisiscentra zal worden gehandhaafd. Evenzo zal de operationalisering van het netwerk van directeuren-generaal van de Europese crisiscentra worden voortgezet.

Ook andere maatregelen zijn van essentieel belang in het kader van de grensoverschrijdende veiligheid, zoals de bestrijding van mensenhandel en de aanpak van frauduleuze praktijken op het gebied van belastingen en sociale zaken. In dit verband zal de Benelux ernaar streven om in 2022 een Benelux-verdrag te sluiten over de samenwerking tussen de inspectiediensten van de verdragsstaten bij de bestrijding van grensoverschrijdende sociale fraude.

BEVORDEREN VAN SYNERGIEËN MET AANGRENZENDE REGIO'S

De coronacrisis heeft aangetoond hoezeer het grondgebied van de Benelux onderling verbonden en onderling afhankelijk is, niet alleen tussen de drie lidstaten, maar ook met de buurlanden en -regio's. De intensieve grensarbeidersstromen, zowel binnen de Benelux als aan zijn buitengrenzen, zijn hiervan de belangrijkste illustratie.

Naast de voortzetting van de samenwerking met in het bijzonder Frankrijk en Noordrijn-Westfalen zal de nadruk worden gelegd op het streven naar nadere samenwerking met andere regionale samenwerkingsverbanden, in het bijzonder met de Grande Région.

Het Benelux-webportaal, waar grensarbeiders nuttige informatie kunnen krijgen over de regelgeving die op hen van toepassing is voor de grensoverschrijdende stromen binnen de Benelux, zal worden uitgebreid met de stromen aan de buitengrenzen van de Benelux (binnenkomsten op en verlaten van het grondgebied van de lidstaten).

Er zal een Task Force Grensarbeiders worden opgericht die moet dienen als platform voor overleg, expertise, juridische analyse en voorstellen voor concrete oplossingen voor problemen in verband met grensoverschrijdende mobiliteit.

In het kader van het politieke initiatief van de lidstaten van de Benelux om in de nationale en Europese besluitvormingsprocessen meer rekening te houden met de specifieke kenmerken van grensoverschrijdende gemeenschappen, zal een conferentie over het bevorderen van grensoverschrijdende mobiliteit worden georganiseerd, waarbij ook andere Europese landen en regio's zullen worden betrokken.

Het Luxemburgse voorzitterschap zal ernaar streven om de samenwerking met de Grande Région te intensiveren. Bijna 250.000 grensarbeiders bevinden zich in dit zuidelijke deel van de Benelux, wat neerkomt op bijna 10% van het totale aantal grensarbeiders in de hele Europese Unie. Zowel de Benelux als de Grande Région zijn voortrekker op het gebied van het bevorderen van grensoverschrijdende samenwerking in al haar dimensies, waarbij wordt gestreefd naar oplossingen en een zeer concrete meerwaarde voor de burgers. Het is van belang de potentiële complementariteit en synergie tussen de twee gebieden vast te stellen, alsook de toegevoegde waarde die burgers zouden halen uit de uitwisseling van goede praktijken, of zelfs uit de verkenning van wegen voor duurzame samenwerking.

Naast het voorbeeld van de Grande Région kunnen vergelijkbare complementariteiten en synergieën worden geïdentificeerd met andere aangrenzende gebieden van de Benelux met een grensoverschrijdend geïnstitutionaliseerd bestuur.